

Daiva DELTUVIENĖ
Vilniaus universitetas

DĖL MAŽOSIOS LIETUVOS VIETOVARDŽIŲ SU *-KEHMEN* / *-KEIMEN* IR *-LAUKEN*

Pastaruoju metu įvairių sričių mokslininkų dėmesys vis dažniau krypsta į Mažąją Lietuvą. Toponimikos tyrimo objektas – gausūs šios teritorijos lietuviški (iš dalies baltiški) vietovardžiai. Mažosios Lietuvos vietovardžių kilmę, darybą yra nagrinėję F. Hoppe (Hoppe 1877), O. Natau (Natau 1937), W. Fenzlau (Fenzlau 1936), V. Pėteraitis (Pėteraitis 1997) ir kt.

Šiame straipsnyje panaudota medžiaga surinkta iš Berlyno slaptajame Prūsijos archyve esančių Rytprusių foliantų. Aptariamų vietovardžių nepavyko rasti jokiuose Rytų Prūsijos vietovardžių sąrašuose ar žinynuose. Tai unikali medžiaga, galinti suteikti daug informacijos apie lietuvininkus, jų kalbą, tuometinį jų gyvenimą, ryšius su kitomis ten gyvenusiomis tautomis.

Straipsnyje aptariamai XVI–XVII a. sudurtiniai oikonimai, kurių antrasis sandas yra *-kehmen* / *-keimen* (liet. *kiēmas* „atskira kaimo sodyba, ūkis; kaimas, sodžius“ LKŽ V 748; *káimas* „valstiečių gyvenvietė; sodžius“ LKŽ V 54) ir *-lauken* (liet. *laūkas* „lygi, be medžių vieta; dirbama žemė; kaimas, sodžius“ LKŽ VII 177).

Pagal pirmojo sando kilmę dūriniai, kurių antrasis sandas *-kehmen* / *-keimen*, suskirstytini į keletą grupių.

1. Lietuviškas asmenvardis + *kiemas* / *kaimas*:

Drutzkeimenn (Amt Insterburg) 1564 (Ostpr. Fol. 4599 99), **Drudtschkehmen** 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 66), **Druzkehmen** 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 81): veikiausiai liet. **Druckiemiai* / **Druckiemis* ar **Druckaimiai* / **Druckaimis*. Iš avd. *Drūčas* arba *Drūčkus* : *drūčkis* „storas žmogus, gyvulys“ (LPŽ I 529). Plg. taip pat vv. *Drutschellen*, *Drutschlauken* (Goldbeck II 44).

Gerkichkeinenn (Amt Insterburg) 1564 (Ostpr. Fol. 4599 55): lietuviška lytis būtų **Gerkiškaimis* / **Gerkiškaimiai*. Pirmasis sandas yra priesagos *-išk-* vedinys iš avd. *Gérkis*, *Gérkė* (LPŽ I 656) arba iš pr. avd. *Gerke*, *Gerko* (Trautmann 1925: 31). Tačiau galima ir vokiška asmenvardžio kilmė¹.

Kostangkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 6): **Kostankiemis* / **Kostankiemiai*. Iš avd. *Kastántas* (: *Konstántas* LVKŽ 222). Po *k*, einan-

¹ Plg. vok. avd. *Gerke*, *Gehrke* (Bach 1974: 71).

čios žodžio pradžioje, *a* gali būti keičiama į *o* (Fenzlau 1936: 22–23), pvz., *Koralischken* (Karališkiai), *Kollaten* (Kalotė).

Kurschkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 172): turbūt liet. vv. **Kurškiemis* / **Kurškiemiai*. Iš avd. *Kurszus*, *Kurszys*, *Kurszaitis*, *Kurszaitis*, *Kurszis* (Kalvaitis 1910: 13). F. Hoppe vietovardžius su šaknimi *Kursz-* ar *Kursch-* taip pat kildina iš asmenvardžių *Kurszus*, *Kurszies*, *Kurszat*, *Kurschat* (Hoppe 1877: 407–408).

Meschkakehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 148): liet. vv. **Meškakiemis* / **Meškakiemiai*. Tai galbūt dūrinys iš avd. *Meškà* : *meškà* „lokys; nerangus, dramblotas, sunkus, sutingęs žmogus“ (LPŽ II 212) ir apeliatyvo *kiemas*. Plg. taip pat avd. *Meszka*, *Meszkatis*, *Meszkis*, *Meszkys* (Kalvaitis 1910: 14).

Plußkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 58): **Pliuskkiemis* / **Pliuskkiemiai* ar **Pliuškiemis* / **Pliuškiemiai*. Iš avd. *Pliùskis*, *Pliuskys*, *Pliuskà*, *Pliùskus* : *pliùskè* „pliauska, atskala, skeveldra; kas suplotas, plokščias“ arba *Pliùškis*, *Pliùškys*, *Pliùškus* : *pliùškis* „puošėika, pamaiva; nerimtas, lengvabūdis, pasileidęs žmogus; kas pliauškia niekus, viska išplepa, niekakalbis, tauškalius“ (LPŽ II 479). Plg. taip pat avd. *Pluszis*, *Pluszys* (Kalvaitis 1910: 15).

G. Gerulis aptaria pr. vv. *Pluselawken* 1419, kurio kilmę jis aiškina taip: liet. *pliūšė* + pr. *laucks* (Gerullis 1922: 216). F. Hoppe pirmąjį sandą taip pat mano esant lietuviškos kilmės – iš *plusze*, *pluszis* „Schnittgras“ (Hoppe 1877: 411). Tačiau nereikėtų atmesti ir asmenvardinės pirmojo sando kilmės galimybės, nes dauguma Mažosios Lietuvos sudurtinių vietovardžių buvo sudaryti pagal gyventojų pavardes (Péteraitis 1997: 15).

Prußelkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 57), **Prußelkehmen** 1687 (Ostpr. Fol. 4627 14): **Pruselkiemis* / **Pruselkiemiai*. Plg. avd. *Prusaitis*, *Prūsaitis*, *Prūsas*, *Prusėlis*, *Prūsėlis* (LPŽ II 519).

Skahnkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 106): lietuviška lytis būtų **Skankiemis* / **Skankiemiai*. Iš avd. *Skānas* : *skānas* „skanus; kuris gero skonio, gardus“ (LPŽ II 730).

Stulkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 57): **Stulgkiemis* / **Stulgkiemiai*. Iš avd. *Stulgà*, *Stulgas*, *Stulgys*, *Stulgis* : *stulgys* „brastinis tilvikas (Tringa ochropus); rėksnys“; *stulgūs* „pailgai apvalainas, ovalus; išdidus, išpuikęs“ (LPŽ II 845–846). Plg. taip pat avd. *Stulgies*, *Stulgait*, *Stulgeries* (Hoppe 1877: 417) ir *Stulgys* (Kalvaitis 1910: 17).

Schmülkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 59), **Szmulkehmen** 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 65), **Smulkehmen** 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 79): **Smulkkiemis* / **Smulkkiemiai*. Iš avd. *Smulkys* (Kalvaitis 1910: 17), *Smulkà*, *Smulkis*, *Smulkys* : *smulkūs* „susidedantis iš mažų dalelių, kruopelių; kuris mažo mato, mažų matmenų; plonas ir kt.“ (LPŽ II 772) arba *Šmūlis*, *Šmuilys*, kurie iš hebr. kilmės krikščioniško vardo *Samuelis*, plg. vok. *Schmuel* : *Samuel*, *Schmu(h)l* : *Samuel* (LPŽ II 963). Plg. dar vv. *Schmulkehlen*, *Schmul-*

ken (Goldbeck II 144). Variantuose *Szmulkehmen* ir *Schmülkehmen* liet. *s* keičiama į š. W. Fenzlau nuomone, tam įtakos turi vokiečių (tiek žemaičių, tiek aukštaičių) kalbos ypatumas tarti [š] prieš kitus priebalsius. Jo manymu, vokiečiai aukštaičiai dažniausiai išlaiko lietuvišką [s], o vokiečiai žemaičiai keičia jį į [š] (Fenzlau 1936: 80). Tokių variantų galima rasti ir daugiau: *Schmeilen* – *Smailen*, *Schmaleduhmen* – *Smalleduhmen*, *Smilgen* – *Schmilgen* ir t.t. (Pėteraitis 1997: 360–361).

Galima ir kita vietovardžio kilmės versija – iš būdvardžio *smulkūs* + *kiēmas*, plg. liet. vv. *Schwentakemen* 1590 (Barkowski 1928: 34): *šveñtas* + *kiēmas*, *Szemkehmen* 1785 (Goldbeck II 211): *žēmas* + *kiēmas*. Tokia vietovardžių daryba pažįstama lietuvių ir latvių vardynui, plg. liet. vv. *Aukštālaukiai*, *Aukštālaukis* (LAŽ II 17).

2. Vokiškas asmenvardis + *kiemas*:

Bernigkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 149): **Bernikiemis* / **Bernikiemiai*. Pirmasis sandas kilęs iš vok. avd. *Bernick(e)* (Förstemann 1900: 259; Heintze 1933: 136). Neatmestina ir šio asmenvardžio lenkiškos kilmės galimybė².

Dedekkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 124): **Dedekiemis* / **Dedekiemiai*. Iš vok. avd. *Dede* (: *Theodulf*) (Gottschald 1954: 232). Plg. taip pat vv. *Dedewethenn* 1557 (Barkowski 1928: 232). Ryšys su liet. avd. *Dėdys* (LPŽ I 478) taip pat įmanomas.

3. Lenkiškas asmenvardis + *kiemas*:

Wallnigkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 41): **Valnikiemis* / **Valnikiemiai*. Pirmasis sandas sudarytas iš lenk. avd. *Wolnik* (Rymut 1991: 174) > liet. *Valnik-* (: *valnas* „frei, los, ledig“ LEW II 1192).

4. Bendrinis žodis + *kiemas*:

Groß Szirbkehmen (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 92): **Širškiemis* / **Širškiemiai*. Iš liet. *širšė* „klostinių vapsvų šeimos vabzdys; vapsva; kas labai piktas, užkliudytas tuoj įtūžta, įširsta“ (LKŽ XIV 906) + *kiemas*.

5. Ne visai aiškūs atvejai:

Jelliczkehmen (Amt Insterburg) 1687 (Ostpr. Fol. 4627 11): **Jelickiemis* / **Jelickiemiai* arba **Jeliskiemis* / **Jeliskiemiai*. Šio vv. pirmojo sando etimologija galėtų būti dvejopa: iš lenk. avd. *Jalec* 1383 (Rymut 1991: 136) arba iš vok. avd. *Jellies* (: *Vigelius*) (Gottschald 1954: 610)³, nors abi interpretacijos reikalauja nuodugnesnės analizės.

Schulckemeij (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 13). Jeigu raiščių junginys *sch* atitinka š, tai lietuviška lytis galėtų būti **Šulkiemiai*. Tuomet

² Plg. avd. *Bernikas* (: lenk. *Bernik* : *Bernard*), *Beņnikis* (LPŽ I 239).

³ Plg. taip pat Bach 1952: 168.

pirmasis sandas kilęs iš vok. avd. *Schule* (: vid. vok. *schulen* „slapta žiūrėti, tykoti“) (Heintze 1933: 433) arba iš liet. avd. *Šulys* : *šulas* „įkastas klojimo durų, medinio šulinio rentinio, vartų, tilto ir kt. stulpas; medinio kibiuro, statinės šono lentelė“ (LPŽ II 989)⁴. Raidžių junginį *sch* gali atitikti *sk*, tada lietuviškas atitikmuo būtų **Skulkiemiai*. Tuomet pirmasis sandas kilęs iš įmanomo avd. **Skulis* ar **Skulys*. W. Fenzlau teigimu, raidžių junginys *sch* gali kai kuriais atvejais atspindėti *ž* (Fenzlau 1936: 87), tada lietuviška lytis būtų **Žulkiemiai*. Šiuo atveju pirmasis sandas kildintinas iš liet. avd. *Žulys* : *žulys* „stačialiežuvis“, *žulis* „stačiokas, nemandagus“ (LPŽ II 1348) arba *Žulkà*, **Žulkys*, *Žulkus* (su priesaga *-k-* iš šaknies *žul-*) (LPŽ II 1348).

Dūrinius, kurių antrasis sandas yra *-lauken*, taip pat galima suskirstyti į keletą grupių:

1. Lietuviškas asmenvardis + *laukas*:

Kiegstlaugken (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 143): **Kėkšt-laukis* / **Kėkštlaukiai*. Iš avd. *Kėkštas* (LPŽ I 967), *Kėksztz*, *Kėksztzatis* (Kalvaitis 1910: 12). Plg. dar *Kiegskehmen* oder *Kägsten* (Goldbeck II 69). Tiesa, pirmojo sando kilmė (iš avd. *Kėkštas*) reikalauja išsamesnio tyrimo, nes W. Fenzlau nuomone, liet. *ė* ir *ie* vokiečių kalboje perteikiami *e*, pvz., *Bittehen* = *Bitėnai*, *Szardwethen* = *Žardviečiai* (Fenzlau 1936: 37–40). Panašų atvejį nurodo ir O. Barkowskis: *Pietzschlaucken* gleich *Petzlaucken* 1584 (Barkowski 1928: 228).

Kirkutlauck (Amt Ragnit) 1549 (Ostpr. Fol. 9392 51), **Kirkuttlaugk** 1556 (Ostpr. Fol. 9396 41): **Kirkutlaukis*. Iš avd. *Kirkūtis* : *kirkūtis* „pirmas jauniklės vištos kiaušinis“ (LPŽ I 1000), *Kirkutis* (Kalvaitis 1910: 12).

Kugstlaugken (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 20): **Kukšt-laukis* / **Kukštlaukiai*. Iš avd. *Kukštà*, *Kùkštas*, *Kukštýs* : *kukštà*, *kùkštas* „kuokštas, pluoštas; sužėlusi krūva; medžio vainikas“ (LPŽ I 1109). Vokiečiai aukštaičiai lietuvišką [š], esantį tarp dviejų priebalsių, keičia į [s], pvz., *Birstonischken* = *Birštoniškiei*, *Bersteningken* = *Berštininkai* (Fenzlau 1936: 83–88).

Padtlaugken (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 171): **Puodlaukis* / **Puodlaukiai*. Pirmasis sandas iš avd. *Púodas*, *Puodýs* : *púodas* „metalinis indas valgiui virti; molinis indas, puodynė“ (LPŽ II 533–534). W. Fenzlau teigimu, vokiečių kalboje lietuvių [uo] paprastai keičiamas į [o] (Fenzlau 1936: 40–46), pvz., *Kooden* = liet. *Kúodžiai* (Fenzlau 1936: 40). Plg. taip pat vv. *Jodeglienen*, *Jodschen*, *Jodlaucken* (Goldbeck II 76, 77). Balsis [a] atsiranda greičiausiai vokiečių žemaičių kalbos įtakoje (Ziesemer 1924: 128).

Prußlaucken (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 85): **Pruslaukis* / **Pruslaukiai*. Sudurtinis vietovardis iš avd. *Prúšas* (LPŽ II 518), *Prusaitis*, *Prusas*

⁴ Plg. dar vv. *Schulkeim* (Goldbeck I 170), *Schulen*, *Schulkeim*, *Schulstein* (Verzeichnis 1906: 247), *Schulwiese* (Verzeichnis 1939: 132).

(Kalwaitis 1910: 15), *Prussas, Prusseit, Pruszatis* (Hoppe 1877: 411) + *laukas*. Plg. taip pat vv. *Prusgirren, Prussellen, Prussen* (Goldbeck II 126).

Rugelaucken (Amt Taplaucken) 1534 (Ostpr. Fol. 11181 9): **Rugialaukis* / **Rugialaukiai*. Iš avd. *Rugà, Rugis, Rugys* (LPŽ II 633–634), *Rugys* (Kalwaitis 1910: 16) arba iš liet. apeliatyvo *rugys* „varpinis (ppr. žieminis) javas, iš kurio grūdų miltų kepama duona“ (LKŽ XI 890).

Schuslaucken (Amt Labiau) 1591 (Ostpr. Fol. 5277 37), **Schußlauckenn** 1615 (Ostpr. Fol. 5301 44): **Šiušlaukis* / **Šiušlaukiai*. Iš avd. *Šiušà, Šiùšas, Šiùšė, Šiùšė, Šiùšis, Šiušys, Šiùšis* : *šiušà, šiùša* „šiùšas“, *šiùšas, šiùšas* „šiorpas, baimė, pasibaisėjimas“ (LPŽ II 943), *Szusza* (Kalwaitis 1910: 18).

2. Vokiškas asmenvardis + *laukas*:

Alt / Neu Baderlaugken (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 127): **Baderlaukis* / **Baderlaukiai*. Iš vok. avd. *Bader* (Heintze 1933: 126). Plg. dar taip pat Saksonijoje esantį vv. *Badersleben* (Meyers 1935: 29).

Magerlaucken (Amt Taplaucken) 1534 (Ostpr. Fol. 11181 6): **Magerlaukis* / **Magerlaukiai*. Iš vok. avd. *Mager* (Heintze 1933: 334). Plg. dar vv. *Magerguth* (Goldbeck I 108).

3. Bendrinis žodis + *laukas*:

Biberlauck (Amt Ragnit) 1549 (Ostpr. Fol. 9392 5): **Bebralaukis* / **Bebralaukiai*. Iš vok. apeliatyvo *Biber* (: *Bieber* „bebras“) + *laukas*, plg. taip pat vv. *Bieberstein, Bieberswalde, Bieberthal* (Verzeichnis 1906: 22).

Gerschlaugken (Amt Insterburg) 1642–1664 (Ostpr. Fol. 4610 124): **Geršlaukis* / **Geršlaukiai*. Iš apeliatyvo *géršė* (: *garnys* LEW I 148) + *laukas*.

4. Ne visai aiškūs atvejai:

Woimelaucken (Amt Labiau) 1574 (Ostpr. Fol. 5267 26), **Woimelaugken** 1574 (Ostpr. Fol. 5267 51), **Wojmlauchken** 1615 (Ostpr. Fol. 5301 48), **Woimlaucken** 1626 (Ostpr. Fol. 5312 46). Įtikinamų šio vietovardžio pirmojo sando kilmės paaiškinimų nepavyko rasti, galbūt iš liet. avd. **Vaimys*.

Straipsnyje pateikti ir aptarti 28 XVI–XVII a. Mažosios Lietuvos sudurtiniai vietovardžiai. 19 iš jų abu sandai yra lietuviškos (baltiškos) kilmės. 5 oikominų pirmasis sandas yra vokiškas asmenvardis ar apeliatyvas, 1 – lenkiškas asmenvardis. Trijų vietovardžių kilmė ne visai aiški.

Gauta 1999 05 03

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

- Bach A. 1952: *Deutsche Namenkunde* 1(1), Heidelberg: Carl Winter, Universitätsverlag.
Bach A. 1974: *Deutsche Namenkunde* 3, Heidelberg: Carl Winter, Universitätsverlag.
Barkowski O. 1928/1930: *Die Besiedlung des Hauptamtes Insterburg 1525–1603*, Königsberg: Nachdruck Hamburg 1993.
Fenzlau W. 1936: *Die deutschen Formen der litauischen Orts- und Personennamen des Memelgebietes*, Halle / Saale: Max Niemeyer Verlag.

- Förstemann E. 1900: *Altdeutsches Namenbuch. Personennamen*, Bonn: Hanstein, Nachdruck 1966.
- Gerullis G. 1922: *Die altpreußischen Ortsnamen*, Berlin und Leipzig: Vereinigung wissenschaftlicher Verleger, Walter de Gruyter u. Co.
- Goldbeck J. F. I – *Volständige Topographie des Königreichs Preussen. Erster Teil welcher die Topographie von Ost=Preussen enthält*, Volständige Topographie vom Ost=Preussischen Cammer=Departement, Königsberg und Leipzig.
- Goldbeck J. F. II – *Volständige Topographie des Königreichs Preussen*, Volständige Topographie vom Litthauischen Cammer=Departement, Königsberg und Leipzig.
- Gottschald M. 1954: *Deutsche Namenkunde*, Berlin: Verlag Walter de Gruyter u. Co.
- Heintze – Cascorbi 1933: *Die deutschen Familiennamen*, Halle / Saale, Berlin.
- Hoppe F. 1877: Ortsnamen der Provinz Preussen. – *Altpreussische Monatsschrift* 14, Königsberg i. P.
- Kalwaitis W. 1910: *Lietuwiskų wardų klėtele su 15000 wardų*, Tilžėje: Spausdinta Otto v. Mauderodės.
- LAŽ: *Lietuvos TSR administracinio – teritorinio suskirstymo žinynas* 2, Vilnius: Mintis.
- LEW – Fraenkel E. *Litauisches etymologisches Wörterbuch* 1, Heidelberg–Göttingen: Carl Winter, Universitätsverlag, 1962; 2, Heidelberg–Göttingen: Carl Winter, Universitätsverlag, 1965.
- LKŽ – *Lietuvių kalbos žodynas* 5, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1959; 7, Vilnius: Mintis, 1966; 11, Vilnius: Mokslas, 1978; 14, Vilnius: Mokslas, 1986.
- LPŽ – *Lietuvių pavardžių žodynas* 1, Vilnius: Mokslas, 1985; 2, Vilnius: Mokslas, 1989.
- LVKŽ – *Lietuvių vardų kilmės žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994.
- Meyers 1935: *Ortsund Verkehrslexikon des Deutschen Reiches*, Leipzig.
- Natau O. 1937: *Mundart und Siedelung im nordöstlichen Ostpreussen*, Königsberg und Berlin: Ost – Europa Verlag.
- Ostpr. Fol. – Ostpreussische Folianten, Geheimes Staatsarchiv „Preussischer Kulturbesitz“, Berlin (skliausteliuose nurodomas dokumento numeris ir puslapis).
- Pėteraitis V. 1997: *Mažosios Lietuvos ir Tvankstos vietovardžiai*, Vilnius: Mažosios Lietuvos fondas, Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- Rymut K. 1991: *Nazwiska polaków*, Wrocław–Warszawa–Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Wydawnictwo.
- Trautmann R. 1925: *Die altpreußischen Personennamen*, Göttingen: Vandenhoeck u. Ruprecht.
- Verzeichnis 1906: *Verzeichnis sämtlicher Ortschaften in der Provinz Ostpreussen*, Berlin.
- Verzeichnis 1939: *Neues Ortsnamenverzeichnis von Ostpreussen mit den alten und neuen Ortsnamen*, Königsberg.
- Ziesemer W. 1924: *Die ostpreussischen Mundarten*, Breslau: Ferdinand Hirt.

SUTRUMPINIMAI

avd.	– asmenvardis
hebr.	– hebrajų
liet.	– lietuvių
lenk.	– lenkų
vok.	– vokiečių
vv.	– vietovardis

ZU DEN ZUSAMMENGESETZTEN ORTSNAMEN KLEIN-LITAUENS MIT **-KEHMEN** / **-KEIMEN** UND **-LAUKEN**

Zusammenfassung

Im Artikel werden zusammengesetzte Ortsnamen mit *-kehlen* / *-keimen* (lit. *kiėmas* „Hof“, *káimas* „Dorf“) und *-lauken* (lit. *laūkas* „Feld“) strukturell und etymologisch untersucht. Das verwendete Material ist aus den Ostpreussischen Folianten des Geheimen Staatsarchivs „Preussischer Kulturbesitz“ in Berlin eingesammelt worden. Die erwähnten Ortsnamen sind in keinem Verzeichnis der Ortschaften Ostpreussens zu finden. Dieser einzigartige Stoff kann viel Information über die Litauer, ihre Sprache, ihr damaliges Leben, Beziehungen zu anderen Völkern erteilen.

In dem Artikel sind 28 zusammengesetzte Ortsnamen Klein-Litauens des 16.–17. Jahrhunderts vorgestellt. In 19 Fällen sind beide Komponenten des Kompositums litauischer (oder wenigstens baltischer) Herkunft. Die erste Komponente von 5 Ortsnamen ist ein deutscher Personen- oder Gattungsname, in einem Fall – ein polnischer Personennamen. In 3 Fällen gelang es nicht, die Herkunft endgültig festzustellen.